

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 168/2011- 18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R. Š., B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou S. a spol., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. P. S., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 417/09 z 30. novembra 2010 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. marca 2011 faxom a 16. marca 2011 poštou doučená sťažnosť R. Š., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou S. a spol., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. P. S., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl.

46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 417/09 z 30. novembra 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ podal 5. júna 2007 Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa domáhal zaplatenia sumy 7 440 Sk s príslušenstvom od svojho bývalého zamestnávateľa – advokátky JUDr. Kataríny Čechovej, Štúrova 4, Bratislava (ďalej len „žalovaný“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že *„bol zamestnancom Žalovaného a vykonával u Žalovaného prax advokátskeho koncipienta od 1. júla 2004 až do 6. júna 2005, kedy bol pracovný pomer ukončený dohodou o skončení pracovného pomeru. Napriek skutočnosti, že v uvedenej dohode o skončení pracovného pomeru Žalovaný potvrdil svoj záväzok vyplatiť Sťažovateľovi mzdu za mesiac máj 2005 a mesiac jún 2005 vrátane náhrady za zostatok nevyčerpanej dovolenky, z výpisu z bežného účtu za mesiac jún 2005 Sťažovateľ zistil, že Žalovaný bez akéhokoľvek dôvodu zrazil Sťažovateľovi zo mzdy sumu vo výške 16.140,- Sk. Sťažovateľ sa v rámci svojho dispozičného práva rozhodol súdne vymáhať len časť z tejto zrazenej sumy a to sumu vo výške 7.440,- Sk.“*.

Súčasne sťažovateľ využil inštitút zmierovacieho konania na pôde Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“), k zmierlivému vyriešeniu záležitosti však nedošlo a vec bola postúpená ako sťažnosť pre porušenie advokátskych predpisov Revíznjej komisii SAK, ktorá dospela k záveru, že žalovaný sa uvedeným konaním dopustil disciplinárneho previnenia v zmysle stavovských – advokátskych predpisov, a iniciovala disciplinárne konanie proti žalovanému, ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené.

V občianskom súdnom konaní, ktoré inicioval sťažovateľ, vydal okresný súd 29. februára 2008 platobný rozkaz, *«v zmysle ktorého bol Žalovaný povinný zaplatiť celú žalovanú sumu s príslušenstvom. Žalovaný podal proti uvedenému platobnému rozkazu*

v zákonnej lehote odpor, a preto súd nariadil pojednávanie. Dňa 10. septembra 2009 vydal Okresný súd Bratislava I rozsudok, ktorým Sťažovateľovi vyhovel v plnom rozsahu. V zmysle tohto rozsudku bol Žalovaný povinný zaplatiť Sťažovateľovi 246,96 EUR so 6 % úrokom z omeškania od 8. júna 2005 do zaplattenia a nahradiť trovy konania na účet právneho zástupcu. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia Okresný súd Bratislava I uzavrel, že čl. V ods. 4 pracovnej zmluvy medzi Sťažovateľom a Žalovaným, o ktorý uvedenú zrážku zo mzdy Žalovaný opieral, je absolútne neplatný v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko je v rozpore so Zákonníkom práce. Inými slovami, keďže uvedená časť predmetnej pracovnej zmluvy, ktorou argumentoval Žalovaný, je absolútne neplatná a Sťažovateľ so Žalovaným neuzavreli žiadnu stabilizačnú dohodu ani dohodu o zrážkach zo mzdy predvídanú Zákonníkom práce, na uskutočnenie zrážok zo mzdy Sťažovateľa neexistoval právny dôvod a Žalovaný zrazil uplatňovanú sumu „nedôvodne“.».

Rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 Co 417/09 z 10. septembra 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) napadol žalovaný odvolaním argumentujúc, že uskutočnenie zrážok zo mzdy sťažovateľa umožňovala pracovná zmluva.

Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľa zamietol a zaviazal ho žalovanému nahradiť trovy konania. Krajský súd pri svojom rozhodovaní konštatoval, že sťažovateľ, ktorý žaloval „výlučne“ náhradu za školenia advokátskych koncipientov, neunesol v konaní dôkazné bremeno, a preto bolo nadbytočné riešiť otázku čiastočnej neplatnosti pracovnej zmluvy z dôvodu rozporu so Zákonníkom práce.

Podľa sťažovateľa z jeho žalobného návrhu žiadnym spôsobom nevyplýva, že by si uplatňoval náhradu za školenia advokátskych koncipientov tak, ako to mylne uvádza v odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd. Svoj návrh sťažovateľ formuloval na zaplattenie určitej peňažnej čiastky, ktorú si nárokoval z titulu pracovného pomeru so žalovaným, a nie ako náhradu nákladov za absolvované semináre advokátskych koncipientov organizované SAK. Počas súdneho konania nedošlo k žiadnej zmene žalobného návrhu a sťažovateľ ani na pojednávaniach a vo svojich písomných vyjadreniach

netvrdil žiadne nové skutkové okolnosti. Konštatáciou krajského súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku, že sťažovateľ sa „domáhal náhrady nákladov za semináre SAK, odvolací súd úplne ignoroval petit Žaloby a nepochopiteľným spôsobom skresľujúco interpretoval výpoveď Sťažovateľa na pojednávaní. Sťažovateľ má za to, že Krajský súd v Bratislave týmto vyvodil závery, ktoré sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné...“.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že nesúhlasí ani s tvrdením krajského súdu, že neuniesol dôkazné bremeno, keďže „v konaní pred súdom bolo jednoznačne preukázané, že k nevyplateniu žalovanej čiastky zo strany Žalovaného došlo, pričom Sťažovateľ preukázal aj riadny právny titul na žalovanú sumu. Preukázanie oprávnenosti zrážok zo mzdy bolo povinnosťou Žalovaného vzhľadom na skutočnosť, že pohľadávka Sťažovateľa voči Žalovanému vyplýva z pracovnoprávneho vzťahu Žalovaný opieral nevyplatenie žalovanej čiastky o ustanovenie čl. V ods. 4 pracovnej zmluvy medzi Sťažovateľom a Žalovaným.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ považuje „názor Krajského súdu v Bratislave, že zo strany Okresného súdu Bratislava I bolo nadbytočné prejudiciálne skúmať platnosť vyššie uvedeného ustanovenia pracovnej zmluvy, je preto zjavne nesprávny a vo svojich dôsledkoch viedol vo vzťahu k Sťažovateľovi k odopretiu spravodlivosti“.

Rozsudok krajského súdu je podľa sťažovateľa neodôvodnený a arbitrárny, pretože krajský súd sa zásadnou právnou otázkou v jeho veci vôbec nezaoberal a vo svojej argumentácii sa natoľko odchýlil od znenia príslušných zákonných ustanovení, že došlo k popretiu ich účelu a významu.

Podľa sťažovateľa rozsudkom krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu došlo k porušeniu jeho základného práva „podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na verejné prerokovanie vecí a práva na súdne konanie v súlade s procesnými predpismi podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie vecí v jeho prítomnosti a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola

spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„Základné práva Sťažovateľa v zmysle článku 46 ods. 1 a článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 5 Co 417/09 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 417/09-137 zo dňa 30. novembra 2010 porušené.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. sp. zn. 5 Co 417/09-137 zo dňa 30. novembra 2010 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia, ktoré budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, a to dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd už uviedol, že „Predpokladom uplatnenia práva na spravodlivý proces, ktoré sa zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nezávislosť a nestrannosť súdu. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru.“ (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo potrebné vysporiadať sa v prvom rade najmä so zásadnou námietkou sťažovateľa, ktorá sa týkala údajne nesprávneho právneho posúdenia jeho veci krajským súdom, čím došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal 5. júna 2007 okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhal proti žalovanému – bývalému zamestnávateľovi zaplata sumy 246,95 € s príslušenstvom z titulu nevyplatenej mzdy v dohodnutej sume podľa pracovnej zmluvy. Okresný súd jeho žalobe v celom rozsahu vyhovel a zaviazal žalovaného zaplatiť uplatnenú pohľadávku s príslušenstvom. Na základe odvolania podaného žalovaným krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol, pričom podľa názoru sťažovateľa na ním formulovaný petit žaloby vôbec neprihliadal, pokiaľ uviedol, že sa žalobou domáhal náhrady nákladov za semináre organizované SAK.

Krajský súd v relevantnej časti napadnutého rozsudku uviedol, že „Ako vyplýva z obsahu spisu navrhovateľ odôvodnil v žalobe svoj nárok na zaplata sumy tak,

že mu vznikla majetková ujma tým, že mu odporkyňa strhla zo mzdy sumu, ktorá predstavuje základy za účasť navrhovateľa na jesennom a jarnom seminári koncipientov v roku 2004 a 2005. Z takéhoto opísania skutkových okolností musel súd vychádzať, z nich mu bolo jasné o čom má konať a rozhodovať, keďže súd nemôže účastníkom priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, než sú navrhované.

Predložené dôkazy a výsledky vykonaného dokazovania však nepreukázali, žeby odporkyňa žalovanú prípadne akúkoľvek sumu navrhovateľovi zrazila zo mzdy za semináre poriadané advokátskou komorou (jesenný a jarný seminár r. 2004, 2005). Odporkyňa toto tvrdenie rozporovala a navrhovateľ žiadnymi konkrétnymi skutočnosťami, vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania toto svoje tvrdenie nepreukázal, preto neostalo odvolaciemu súdu, než napadnutý rozsudok spočívajúci na nesprávnom právnom posúdení veci zmeniť a nárok zamietnuť s konštatovaním neunesenia dôkazného bremena zo strany navrhovateľa, ktorý žaloval výlučne a len náhradu za školenia koncipientov, nie inú náhradu, a preto bolo nadbytočné riešiť otázku čiastočnej neplatnosti pracovnej zmluvy z dôvodu rozporu so Zákonníkom práce.“.

Ústavný súd po preskúmaní rozhodnutia krajského súdu poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku podľa názoru ústavného súdu krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že krajský súd zmenil právny dôvod vzniku jeho pohľadávky uvedený v žalobe, ústavný súd konštatuje, že ako vyplýva z predloženého súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 18 C 78/08, na pojednávaní konanom 26. februára 2009 sťažovateľ uviedol, že si

proti žalovanému uplatňuje pohľadávku, ktorú predstavuje suma za účasť na seminároch advokátskych koncipientov konaných v októbri 2004 a apríli 2005. Ústavný súd konštatuje, že predmetom občianskeho súdneho konania je procesný nárok opísaný v žalobe a vymedzený v žalobnom petite. V rámci dispozície s návrhom je žalobca oprávnený žalobu zmeniť. O zmenu žaloby však nejde, ak žalobca na základe toho istého skutku mení iba jeho právnu kvalifikáciu. Keďže požadovanie rovnakého plnenia, ale z iného skutku než špecifikoval sťažovateľ v konaní, si z procesného hľadiska vyžaduje zmenu návrhu (žaloby), nemožno záver krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno v konaní, v ktorom žaloval náhradu za školenia koncipientov, a nie inú náhradu, a preto rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu sťažovateľa zamietol, považovať za arbitrárny o to viac, že sťažovateľ bol aj v konaní pred krajským súdom kvalifikovane právne zastúpený.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je ani opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade

s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ bližšie nezdôvodnil, akým konaním malo dôjsť k namietanému porušeniu označeného základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, a to nielen v označení základného práva a slobody, ktorého porušenie sa namieta, ale aj pri predložení príslušných dôkazov (zdôvodnené námietky), tak ako to požaduje pre návrh na začatie konania ustanovenie § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Keďže k takémuto zdôvodneniu námietky nedošlo, bolo bez ďalšieho právneho významu sa s námietkou predloženou sťažovateľa zaoberať. Keďže základné právo na spravodlivé súdne konanie inkorporuje viacero konkrétnych práv, ktoré vo svojom súbore obsahujú pravidlá spravodlivého procesu pri absencii konkrétnej námietky, nemohol ústavný súd nahradiť vôľu sťažovateľa a jeho námietku zdôvodniť, keďže by konal v rozpore s čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože sťažnosť môžu podať fyzické a právnické osoby, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd.

Na základe uvedeného bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011